

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 214.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 20. septembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

20. september.

Iz Ljubljane, 19. sept.

20. september . . . Iz bele Ljubljane je lansko leto na ta dan odmeval pok vojaških pušk po celem Slovenskem, padla sta dva nedolžna mladeniča in sedem težko ranjenih je krvavelo na ljubljanskih ulicah. Zaplakale so matere in neveste ob mrtvaškem odru svojih dragih, tugovali so sorodniki ob bolniških posteljah ranjencev; a z njimi je plakala in tugovala cela slovenska zemlja. Tje do zadnje skrite slovenske vasi je prodrla krvava povest in slovenska srca je prešinilo spoznanje, kako globoko nas je sklonil k tlom tujcev jarem — in kar je še huje, sledila je samoobtožba, da se je to zgodilo vsled naše nezavednosti. Doživeli smo, da se je za trenutek pomiril domači boj, da se je zasvetila v naših domaćih za rdečim in črnim internacionalizmom stremječih strankah iskrica zavesti, da spadajo k temu ubogemu, tlačnemu in preganjanemu rodu, ki potrebuje vse sile za borbo, ki bode odločila njegov obstanek ali njegov pogin.

Nekam mirno in tiho je bilo danes v Ljubljani. Saj je oživel pač v vseh srcih spomin na lanske dogodke, in pri takih spominih zgine veselje z obraza in oko se razsolzi . . . Z mnogih hiš, zlasti v predmestjih so vihrale črne zastave; v sredini mesta se t. govcem ni zdelo potrebno na zunaj pokazati, da se strinjajo s splošnim žalovanjem. Na tisoče ljudi je nosilo črne ovratnice in druge žalne znake; v Ljubljani zborujoče narodno-radikalno dijaštvo je zavilo svoje društvene in zborovalne trakove v žalovaleu flor. In kdo bi preštel popoldne množice, ki so romale ven k Sv. Križu na grob Lunder-Adamičev? Od župana ljubljanskega mesta, Hribarja, dež. poslancev narodno-napredne stranke in drugih veljakov doli do najpriprostejšega meščana in meščanke. Vlada je sicer prepovedala petje ob grobu, prepovedala sokolstvu društven kroj in skupni nastop, prepovedala vse govore — a tista nema manifestacija tisočglave množice je tudi govorila . . . Okrog 4. ure so došli na pokopališče češki, hrvaški, srbski in bolgarski akademiki; češki in hrvaški so položili venca na grob, ki je bil sicer z vencami čez in čez pokrit; češke, hrvaške in slovenske narodne barve so se združile v pestro celoto. Ko je hotel nek češki akademik govoriti nekaj besed, se je prirnil do njega vladni policijski uradnik in mu nervozno dopovedoval, da je na Slovenskem ob takih prilikah prepovedano govoriti . . .

In v Celju smo videli lansko leto na ta dan razbita okna, razcefrane napise, videli ranjene, pretepeane ljudi in opljuvane ženske. Ne pred domačinom ne pred tujcem ni mirovala nemška surovost; junaštva v Ptuj in Mariboru so napajala pouličnjake s strastnim sovraštvom in jih podžigala

k dejanjem, ki v resnici niso vredna velikega, gospodujočega kulturnega naroda. Naši Nemci so delali v dejanju, vsi ostali tje gori do Berlina so jih pa podpirali z besedo in tako dokumentirali strmečemu svetu, da soglašajo z nevrednimi čini onih, ki so za Judežve groše prodali svojo narodnost in poštenje . . . Pa kakor sem dejal v uvodu: i na Štajerskem se je lansko leto razvila narodna zavednost kakor še nikoli poprej in posledice se že kažejo marsikje v zadovoljivi meri. Da smo štajerski naprednjaki lani na nešteto shodih ljudstvu tolmačili septemberske dogodke, nas vočigled krasnim uspehom navdaja s tem večjim zadovoljstvom.

Doživeli smo sicer te dni nekaj grdih izbruhov v klerikalnem časopisju, katero se sedaj z vsemi silami trudi, da bi se znova prikupilo vladi in Nemcem, doživeli smo celo gorostasne trditve, ki zvrčajo krivdo na lanskim septemberskih izgredih na — Slovence, napredne seveda. Doživeli smo pri nas v Ljubljani, zlasti v Šiški, da so hodili duhovniški priganjači od hiše do hiše in nagovarjali ter grozili, da se naj ne razobesijo črne zastave . . . Da bi se mi naprednjaki nasproti takim lajkajskim in podlim izbruhom zagovarjali, bi bilo nas in naše poštene vesti nevredno; to tem bolj, ker tudi narodno čuteči ljudje v klerikalni stranki obsojajo postopanje one male voditeljske kaste, ki je zgubila vsak čut dostojnosti in svojih dolžnosti do skupnih narodnih ciljev. In te obsodbe iz klerikalnega tabora kažejo, da je v lanskem septembru vsaj zasajeno seme skorajšnje remedure v klerikalnem taboru; nastati mora gibanje, ki bode težilo za tem, da se bodo velika narodna vprašanja obravnavala skupno, nastati mora nek splošno narodni forum, ki bode zabranjeval tako postopanje, kakor ga sedaj kaže „Slovenec“. Ako pride do tega, bo to eno najlepših spominov na Lunder-Adamičevo žrtev.

III. Shod narodno-radikalnega dijaštva v Ljubljani.

(Prvi dan.)

(Dalje.)

Predlaga slednjič lokalne narodne svete za vsa važnejša narodno izpostavljena mesta, povdarja potrebo parcelacijske banke, ki bi skupno delovala z bodočim pospodarsko-obrambnim društvom in nujno apeluje na odgovorne javne činitelje, da store potrebne korake v svrhu sistematične izvršitve zasebnega ljudskega štetja. Pozivlja dijakke, da se intenzivno bavijo s teoretičnim obrambnim delom, kojega zaklade in izkušnje naj uveljavijo pozneje v življenju. V Brunčkovem referatu referira dodatno tov. iur. Mačkovšek v statističnem problemu Slovencev. Nad vse zanimivo in poučno je bilo to krasno predavanje. Ker izide itak v posebni brošuri, zato podajemo samo glavne poteze: Slovenci so od leta 1851 relativno med avstrijski narodi najbolj padli. Moralo bi jih biti sedaj za

370.000 več, ako bi se razvijali le tako, kakor državno povprečje t. j. $\frac{1}{3}$ sedanjega števila Slovencev je vzela tujina v 50 letih. Jeli manjša notranja sila Slovencev, da nazadujemo? Ne! Saj nam že Štajerska sama kaže, da imajo Slovenci nekaj več (39.535) novorojencev, kakor dvakrat večje število štaj. Nemcev (39.407). Poglobiti se moramo v to vprašanje, če hočemo uspešno zasledovati narod, če li narasča ali pada, ker le takrat ga bomo lahko reševali in zastavili na nevarnih mestih svoje sile. K debati se oglasi tov. Čeh Hanzik, ki govori o manjšinskih institucijah pri svojem narodu. Tov. dr. Frankheim, Brunčko in g. potovalni učitelj Beg, ki prosi akademike, da mu pomagajo pri sestavi narodnega katastra in razdeli nekaj dotičnih pol, da jih izpolnijo.

Uspeh prvega dne je bil krasen. Krasni govori in stvarne debate so pokazale, da je nar. akad. dijaštvo do resnega dela in ne do praznih fraz s katerimi se sicer slepi ljudstvo, ki pa ne nudijo zdravega pozitivnega jedra. Današnji „Slovenec“, ki se je že tako veselil, da našemu dijaštvu sploh ne bo mogoče zborovati, zabavlja po svoji stari navadi na shod, ker se njegova iskrena želja ni izpolnila. Narodno rad. dijaštvo, ki je v kratkem času zaintresiralo vso slovensko javnost, nam je zopet pokazalo, da se briga za za narod najbolj odločilna vprašanja.

Po zborovanju je bil impozanten sprehod po mestnih ulicah, ki je vsled ogromne množice akademikov, Slovencev, Čehov in drugih Slovanov, vzbudil pri meščanstvu posebno pozornost. Sprehod je bil brez konfliktov.

Zvečer je bil slavnostni koncert v veliki dvorani „Nar. doma“, katerega je posetila najodličnejša ljubljanska inteligenca in s tem pokazala svoje simpatije nar. rad. dijaštvu.

Drugi dan (sobota).

Ob 9. uri dopoldne 18. t. m. pozdravi predsednik drž. poslanca Rybafa in otvori zopetno zborovanje. Udeležba akademikov in občinstva ogromna. Prečitajo se došli telegrami in pismo dr. Fran Drtine. Tov. Korun predava nato o velevažnem jugoslovanskem vprašanju. Že na II. nar. rad. shodu v Celju se je stavilo na dnevni red to vprašanje. A danes je prilika, da ob posetu vseh naših jugoslovanskih bratov premotrim to vprašanje.

Referat je razdelil na tri dele: na kulturni, gospodarski in dijaški del. Če smo kedaj govorili o jugoslovanskem vprašanju, tedaj smo videli, da se goje stiki skoro v istem razmerju, kakor smo oddaljeni drug od drugega. S Srbi smo imeli malo stikov, z Bolgari skoro nič. Vsled teritorialne oddaljenosti je Jugoslovanstvo vezano na samopomoč in lastno energijo.

Država ne stori ničesar, temveč nas (naravno) le ovira.

Historicizem, katerega nositelji so politične stranke, je ovira, ki je poleg neugodnih političnih in mejnih ovir, zaviral stike med Jugoslovani. Mi čutimo, da smo enota, a ta skupnost je

še mala. Pesimistično se sicer to pre soja — a mi bodimo optimisti in lotiti se moramo tega vprašanja z optimizmom. Če pogledamo na kulturnem polju na skupnost, vidimo, da so stiki manjši. S Hrvati so stiki dobri. Imamo „Slov. Matico“, ki je nekaka reprociteta s „Hrvatko Matico“, „Sokolstvo“ potem predavanja jugosl. profesorjev itd. Rabili bi skupne stalne referente iz vseh slovanskih krajev. Mnogo pa bi lahko storilo na kulturnem polju skupno gledališče. Taka institucija bi vplivala tudi na širše mase, ker težko pride človek prostak do časopisja, v katerem se rešujejo jugoslovanska vprašanja. Gledališča mu prinesejo takorekoč vse naproti. Vplivala bi dobro jugoslovanska skupna razstava. Enkrat se je to že zgodilo, uspehi so bili lepi, a žal se je zgodilo to le enkrat. Sedaj hoče to prakso izvajati Ljubljana s svojim umetniškim payiljonom.

Mnogo ovir tesnemu združenju stavi tudi versko vprašanje.

(Dalje prih.)

Politična kronika.

v Rusinsko-poljski sporazum. Rusinski dež. posl. Olešnicki se je izjavil o sporazumu s Poljaki sledeče: V načelu nismo nasprotni sporazumu s Poljaki, vendar pa ta sporazum ne more biti takšen kakor si ga Poljaki želijo. Mi se moremo z njimi sporazumeti samo kot enakopravni z enakopravnimi ne kot podložniki z gospodarji. Mi zahtevamo popolno narodno autonomijo na vseh poljih: v šolstvu, deželnem gospodarstvu, pri uradih, pred vsem pa pravično volilno preosnovo za gališki deželni zbor in sicer na temelju splošne in enake volilne pravice. Ako bi se sploh imelo o sporazumu govoriti, bi se morali predložiti taki zakoni kakor je šolski iz leta 1867 in zakon o učiteljskih seminarjih iz l. 1907 — in kar je najvažnejše, vlada bi se morala pogajati naravnost z nami a ne preko Poljakov. „Nowa Reforma“, ki zastopa med poljskimi listi v tem vprašanju najbolj zmerno stališče, pravi, da je vsled te izjave jednega izmed najbolj zmernih Rusinov rusinsko-poljski sporazum še zelo daleč.

v Izjava srbsk. kraljeviča Jurija v zagrebškem „Obzoru“. Potom jednega svojih najboljših prijateljev je objavil kraljevič Jurij v „Obzoru“ sledečo objavo: „Absolutno neresnična je vest, da bi jaz po svoji odpovedi na prestol kedaj razmišljal o tem, da si na kakršenkoli način pomorem do svojih starih pravic. Iz izvestnih razlogov nisem mogel odslej oditi v inozemstvo, ali čimprej se odstranijo one zapreke odidem za več let na tuje, in sicer niti v Rusijo niti v zapadno Evropo, temveč v Afriko in od tam preko Azije v Ameriko. Vse vesti o mojih prepirih s kraljem, prestolonaslednikom Aleksandrom, Pašićem, Protićem in drugimi so navadne izmišljotine, katere pošiljajo v svet brezdelni ljudje, ki bi radi zopet v Srbiji izzvali dinastično vprašanje da bi sami imeli od tega dobiček“.

Drobne politične novice.

v Corrigendum. V posebni odsek za deželne kulturne zadeve v štaj. dež. zboru sta bila izvoljena Pišek in Novak izmed slov. klerikalcev, Horvatek pa izmed socializmov. Toliko v pojasnilo poročila v sobotni številki.

v Skupni ministerski svet se je kakor poročajo oficijozni listi razun nekaterih točk sporazumel o skupnem proračunu. Radovedni smo, kaj neki porečejo delegacije k ogromnim izdatkom za armado in monarico? V isti seji se je tudi razpravljalo o ustavnem statutu za Bosno. Podrobnosti še niso znane.

v Nemcina Nižjem Avstrijskem. Kršč. socialci in nacionalci premišlujejo sedaj, kako bi dobili sankcijo postave Kolisko-Axmann, ki ostane nespremenjena kakor se je svoj čas postavila. Sankcijo bo menda nekoliko težavno doseči. — Tudi nemški kršč. socialci so za razpust krajnega šolskega sveta v Poštorni. Vendar pa deželni šolski svet še ni izrekel končne besede.

v Mešetarija na Ogrskem. Vesti o politični krizi na Ogrskem polnijo že pol leta cele predale velikih dnevnikov. Kakor se sedaj kaže, se bode iz tega razvilo to, da ostane Werkerlovo ministerstvo na krmilu, da bodo nadalje dobili Madžari več koncesij na gospodarskem in političnem polju in da potihnejo na Ogrskem kričati za samostojno banko. o kateri itak vedo, da bi jim le škodovala.

Dopisi.

d Iz Ptuja. Pikantnosti z dne 12. septembra 1909. — „O-o-ornig s-s-so f-f-fajn g-g-gospod!“ Tako govori večkrat njegov svak Strasschill našim kmetom. — Zakaj pa bi ne bili očka Ornig fajn gospod? — O priliki veselice v „Narodnem domu“ dne 12. septembra t. l. je bila poklicana žandarmerija v naše mesto, katere se na slovenski strani nikakor ni bilo treba bati, ker smo mirni ljudje, ki nikomur nečemo delati krivice pač pa smo si v svesti svojih pravic, da se smemo razveseljovati v slovenski gostilni s slovenskimi okoličani, ki bi naj po mislih ptujskih nemčurjev imeli samo dolžnost, plačevati dačo in kupovati pri istih, o prilikah pa, ko bi se naj z nami radovali, dobijo od Ptujčanov batino, kakor se je zgodilo 13. septembra preteklega leta. Očka Ornig so se bali žandarmerije za one ptujske fakine, ki so lanskega leta lučali kamenje, gnili jajca in drugo nesnago na ptujske Slovence in slovenske okoličane. Da bi žandarmerija milostno ravnala z nemčurškimi izgredekami v Ptuj, naročili so očka Ornig gulaž za 40 mož žandarmerije pri svojem svaku „Max Strasschillu“. Razun tega naj bi dobil vsak mož dva vrča piva ali pol litra vina.

„J-j-ja O-o-ornig p-p-pa s-s-so f-f-fajn g-g-gospod!“ rekel bi Max Strasschill. Dobro bi bilo, da bi se njegova gostilna v mestu povzdignila, agitirala pa bi naj za njo žandarmerija, ki bi se ves dan krepčala prav po ceni. Očka Ornig so namreč naročili tudi obed in večerjo. — Pa kaj se je zgodilo? Gulaž je bil pripravljen, na površini se je jela delati koža, pokrito je bilo za 40 mož, povablencev pa ni bilo od nikoder. — Hajd jih iskat! Našli so jih. Povedali so jim očka Ornig, da je miza pokrita ter jih za božjo voljo prosili, naj ne delajo sramote nemškemu mestu Ptuj, ampak se poslužijo gulaža. Res je šlo par mož poskusit gulaž, ki je neki bil od samih nemških telet, toda ti gospodje so plačali pošteno svoj račun. Niso hoteli imeti niti brezplačnega gulaža, niso hoteli ceneje južinati, kot drugi gostje. Vsa čast naši žandarmeriji! Občudujemo Vas!

Milosti ne prosimo od Vas nobene, pač pa pravice. Tudi Vas ne vabimo k sebi, da bi z nami pomagali metati kamenje na nasprotnika, kakor to delajo ptujski pobalini, pač pa Vas hočemo še ob prilikah prositi, da se samo pokažete v Ptuj, ker smo si ob Vašem prihodu vsaj še nekoliko življenja varni, ter polovite vse take sumljive

individuje, ki smo jih lani opazovali na različnih oglih in v različnih ulicah. Potem bo mir. Gulaž naj Strasschill uživa, da postane debel ko O-o-ornig. Sedaj pa še nekoliko vrstic, zakaj so se poskrili ptujski pobalini, ne glede na prihod žandarmerije.

Nemški časopisi s „Štajercem“ pišejo, da je bil mir ob priliki veselice v „Narodnem domu“, ker Slovenci niso izživali. Temu pa je drugače. Radi lanskim napadom na Slovence so imeli ptujski obrtniki in trgovci grozno škodo. (Kaj sedaj že ljudje zopet zahajajo k njim? Op. uredn.) Tako je pripovedoval nemški trgovec K., da so mu lanski izgredek povzročili škodo 20.000 kron. Lepa vsota pri poedincu. Kaj ne? Koliko pa še imajo drugi škode? Seveda se „Štajerc“, o katerem se je izrazil pred leti neki komisar, rodem Nemec, pri okrajnem glavarstvu „Štajerc ist das schäbigste Blatt auf Gottes Erdboden“. (Štajerc je najnesramnejši list na božji zemlji) zviha v lažeh ter zmiraj vali krivdo na mirne Slovence. Ker so imeli lansko leto zaradi izgredek ptujski Nemci in vsi tisti, ki se k njim štelijo, velikansko škodo, so storili letos drugače, in bil je mir. Samostojni ptujski trgovci in obrtniki so poklicali svoje pomočnike pred veselico v „Narodnem domu“ k sebi, ter jih prosili in jih rotili, naj se na dan veselice vedejo dostojno, sicer gredo berčiti s svojimi gospodarji vred. In to je izdalo. — Mi ptujski Slovenci pa še se hočemo večkrat v radostnem objemu z našimi slovenskimi okoličani tako radovati, kakor se je to zgodilo 12. septembra 1909, da se nas Ptujčani malo privadijo.

Dnevna kronika.

z Avstrijski konzulat je napadla truma ljudi povodom narodne svečanosti v Saltice v Mehiki. Vsa stekla so potra in hiša je demolirana.

z Trgovska in obrtna zbornica za Bosno in Hercegovino. Za predsednika je izvoljen Hrvat Nikola Berković (sarajevski klerikalni „Hrvatski Dnevnik“ se tega silno veseli), za prvega podpredsednika domači žid Ješua Salom, za drugega podpredsednika musliman Ahmedaga Ramić. Srbi so hoteli Srba Jeftanovića za predsednika, a so propadli. Predsednik zbornice je obenem virilist v bosanskem dež. zboru.

z Lex Axmann ne bo sankcionirana. „Vaterland“ javlja po informacijah iz najmerodajnejšega vira, da baron Bienenrth vkljub sprejetemu dr. Luegerjevemu predlogu ne bo predložil Axmannovega predloga cesarju v sankcijo.

z Björnstjerne-Björnson v Belgradu. Veliki prijatelj Jugoslovanov, norveški književnik Björnson pride začetkom prih. meseca v Belgrad.

z Bolgarsko-belgijska banka. V Bruslju se je ustanovila velika bulgarsko-belgijska banka s temeljno glavnico 15 milijonov kron. Banka bode otvorila podružnice v Sofiji, Ruščuku, Varni in Plovdivu ter se bode bavila s hipotekarnim kreditom ter financiranjem tovarn in rudokopskih podjetij.

z Avstrijski častniki v perzijski armadi. Potrjuje se vest, da je tačasni perzijski minister pozval avstrijske častnike v perzijsko armado kot inštruktorje za izvežbanje pešcev in topničarjev.

Štajerske novice.

o Nepristranost na deželni meščanski šoli v Celju. Ravnatelj Paulu ni dala letos pri vpisovanju učencev na deželno meščansko šolo v Celju miru politična žilica. Ako se mu je zdelo, da kateri dečko ni vedel gladko nemški, ga je takoj zavrnil in delal svoje opazke. Mi g. ravnatelj odločno povemo, da je deželna meščanska šola v Celju namenjena Slovincem in Nemcem in da torej ne gre neopravičeno zavračati slov. dečkov, ki so sicer, kakor kažejo učni uspehi, zmiraj pridnejši in boljši kot nemški. Tako postopanje deželnega uradnika proti domačemu prebivalstvu je, milo povedano, nesramnost. —

o Klerikalno sprostašvo. „Straža“ je priobčila zadnji teden uvodnik, v katerem se na znani „izobraženi“ klerikalni način zaletava v čisto nepolitično in kulturno pridobitev kakor je bil tečaj „Zvezo narodnih društev“. Klerikalci seveda vedo, da jim je nemogoče kaj takega prirediti — tisti ubogi enodnevniki „pončni“ tečaji po oštarijah se s prireditvijo „Zveze narodnih društev“ ne dajo primerjati — zato sedaj zabavljajo. — Med drugim piše „Straža“ tudi sledeče: „Prišle še so zvrhene ukaželjne in raznoželjne dame.“ Mi te sprostačine, kakoršno si na Slovenskem more dovoliti samo dr. Korosčevo glasilo, niti ne bomo dalje zavračali, ker sama sebe obsoja. Slovenske žene, ta vzgled vam tudi kaže vso duševno propalost onih, kateri so pri nas po lastni trditvi namestniki božji.

o „Die Internationalen sind mir lieber als Ihr“. Graški „Tagbl.“ je priobčil neresnično vest, da je napravil dež. posl. dr. Kukovec ta vzklík, ko so ga klerikalci „nahrulili“, kakor ponosno piše „Slovenec“, zakaj so mu podpisali interpelacijo v zadevi celjske okoliške šole socialisti; jezilo jih je, da se je njihova lepa nada, da ne dobi dr. Kukovec nikjer podpisov, izjalovila. — Razvila se je med dr. Kukovcem in klerikalci ob tisti priliki prav živahna debata, tekom katere je dr. Kukovec klerikalcem vzklíknil: „Kaj bode o poštenosti govorili, vi internacionalna družba.“ To so Nemci slabo poročali in klerikalcev ni sram nemških laži izrabljati.

o Klerikalne sirene. Kako klerikalci vabijo ljudi v svoj tabor, priča ta-le „Slovenčeva“ notica: „Orla, dobrega telovadca in obenem trgovskega pomočnika iščejo pri telovadnem odseku v lepem štajerskem Šent Jurju ob južni železnici. Vodil bi naše fante, ki jih bo kmalu do 40, pa bi nemudoma dobil službo pri našem somišljeniku trgovcu. Godilo se mu bo izvrstno, ako bo priden in vnet, kajti za delo Orla so tla v kraju in njega okolici kakor nalašč. Kdor torej želi v Šentjur na zelenem Štajerskem, ta naj se zglaš pri gosp. Terseglavu v uredništvu „Slovenca“. — Godilo se ti bo izvrstno, ako bodeš priden in vnet...! Prodaj se, pojdi!

o Vinska trgateg bralnega društva v Gaberju v prostorih g. Jos. Koštomaja na Spod. Hudinji se je izvrstno obnesla. Posebno na večer se je nabralo toliko občinstva, da se je komaj dobil prostor, osobito ker je tudi plesateljina mladina zahtevala svoje pravice. Prireditve se je zvršila mirno, dasi je prišlo par fantalinov — menda od slovit „Gaberjaner Burschenschaft“ — izzivat z nemškimi znaki. Spravilo se jih je mirnim potom na zrak. Postrežba od strani gostilničarja je bila solidna in poštena. Bralnemu društvu, ki je z uspehom tudi v gmotnem oziru prav zadovoljno, moramo izreči le zahvalo za prireditve.

o Iz poštne službe. Poštna oficijantka Marija Fister je bila prestavljena iz Trbovelj v Borovlje in poštni ekspedijent Ferdinand Wantschura iz Rimskih toplic je stopil v pokoj.

o Nad kaplanom Pšundrom v Ptuj se jezijo nemške novine, ker je baje prepovedal zvoniti za umrlim Hintzejem, ki je bil protestant. Pravijo, da je prošt Fleck bil to dovolil. Zvonenje je sicer zvonenje, a nam se le čudno zdi, da je prošt Fleck povsod prvi, kjer je treba ščititi nemštvo in zlezti pod njim po potrebi pod klop.

o Posnemanja vredno. Hčerka umrlega g. Janežiča iz Griž, gospodična Cilka, je podpisala za Ciril-Metoda 200 K ter je dotični znesek ob

enem izročila blagajnici Žalske ženske podružnice gđ. Dori Bergmanovi. — Narodne Slovenke, ta gospodična naj Vam bodi vzor!

o Begunec so prijeli v Vidnu ob Savi. Žandarmerija ga je pripeljala v Celje, kjer se je izkazalo, da se piše Jožef Zehner in da je bil korporal 17. pešpolka v Ljubljani.

o Tržnec za morske ribe hočejo postaviti v Gradcu, a ne morejo se zediniti, kje bi stala.

o Zavoj rabljenih poštних znamk za Ciril-Metodovo družbo nam je uposlal g. Franc L. Spruck, čevljarški pomočnik v Ljubnem v Sav. dol. Čast zavednemu narodnjaku!

o Ponarejalec denarja, Jurij Potočnik, ki je bil ušel roki pravice, je sedaj ujet. Zbežal je bil v Švico, a ko je bil nekoč prekoračil avstrijsko mejo pri Feldkirchu, so ga prijeli. Žandarmerija ga je pripeljala v Maribor.

o Občinska volitev na Muti. — Kakor smo svoj čas javili, je bil obč. tajnik na Muti, Nachberger, tožer radi tega, ker je na nekaj glasovnic napisal številke. Marberško sodišče ga je bilo oprostilo, a ker je pravdnik vložil priziv, je prišla zadeva pred okrožno sodišče v Maribor, kjer je pa bil Nachberger zopet oproščen.

o Odvetnikov je bilo na Štajerskem minolega leta 164, med temi 73 v Gradcu.

o Mati onega otroka, ki je bil 25. avgusta odložen v celjski farni cerkvi, je baje bila srednjevelika, krog štirideset let stara ter je imela ruto na glavi in dolg temen ovratnik.

o S hleva je padel v Žetalah v petek 36 letni hlapec Karl Sardinšek ter si je strl hrbtenico in neko kost na glavi. Sardinška so v soboto prepeljali v Gradec v bolnišnico.

o Izginil je iz Gradca ne ve se kam gimnazijec sedmega razreda Friderik Sobig.

o Cesar je sankcioniral od štajerskega deželnega odbora predloženi zakon o varstvu planin in pospeševanju planšarstva.

o Redka otroška bolezen. Na Štajerskem se je pojavila bolezen Polyo myelitis. To bolezen, ki je v družbi s pojavi otrplosti, dobivajo otroci. Pojavila se je v Gradcu in posebno v dravski dolini. Do sedaj je znanih že okoli 100 slučajev. Bolezen ni nalezljiva kot koze in škrlatica, ter so jo opazili preteklo leto tudi na Nižjem Avstrijskem. Pojavlja se zlasti večkrat na Švedskem in Norveškem. Drugod ni znana.

o Zamenjal se je na veselici v celjskem Narodnem domu dne 12. septembra klobuk (nizki cilindar) in dežnik. Lastnik se naj oglasi v našem uredništvu ali pa pri g. Ravnikarju na Graški cesti. Našlo se je tudi mnogo palic. Oglasiti se je treba pri gosp. Bursiku.

o Izgrede nemških telovadcev v Zidanem mostu in Vidnu tolmačijo sedaj nemški listi tako, da so jih krivi — sokoli. Najcenejši izgovor! Mi še eukrat zahtevamo, da se sodnijsko dožene nemške krivce, zlasti onega, ki je streljal na Vidnu.

o Črna maša za ljublj. žrtve se je darovala danes v celjski župni cerkvi ob 9. uri dop.

o Iz Gradišča. (Schlossberg, okr. Arvež.) Gradišče ima tri kat. občine: Gradišče, Remšnik in Veliki Boč. Pri dve občini sta skoraj dve tretjini slovenski, a ker otroci obiskujejo nemško šolo v Lučanah, sta zgnbljeni za slovenski narod. Veliki Boč je popolnoma slovenski in spada v faro Sv. Duh na Ostrem vrhu. Občina ima 18 odbornikov, med temi 5 svetovalcev. — Dosedanji župan je sicer znal slovenski, a je bil hud klerikalec in se je v zad.

njem času tudi pokazal nemškutarja. Ker je Veliki Boč pri zadnjih volitvah volil napredno slovensko, zvezali so se pri zadnjih občinskih volitvah nemški konservativci in agrarci in gospod dekan je izdal parolo: „kar je na jugozapadu od dosedanjega župana (Veliki Boč in velik del Gradišča), ne sme biti nikdo voljen“. Radi agitacije, ki se je vršila zelo zvito in tiho, našli so nas nepripravljene in skoraj bi bili podlegli. Po preteku treh let bodo nas čutili! Skoraj vsi tržani z Lučan in občani občine Maltschach imajo posestva v naši občini in prišli so vsi. V tretjem razredu je volilo 96 volilcev. Razumljivo je, da nismo v 3. in 2. razredu dobili niti enega odbornika. V zadnjem trenutku so se napele vse sile, in 1. razred je cel popolnoma naš. — Sicer sta dr. Hoge in baron Seutter napela vse sile, a slišala sta marsikatero krepko. Nasprotniki pa so še doživeli večje presenečenje. Pri volitvah župana in svetovalcev je bila zmaga naša. Izvoljeni so: Jakob Čepe — Slovenec, naprednjak — župan; Ivan Kapun — napredni Slovenec — 1. svetovalec, Joser Lirzer — nemški agrar, a na naši strani — 2. svetovalec ravno tako 3. svetovalec Uly in 4. svetovalec Hernach, — ta zna sicer slovenski a je nemški agrar. Klerikalcem je ostalo le 5. mesto. To je dobil Sivetz vlg. Keperl. Mož zna slovenski bolj ko nemški, a je načelnik katoliškega „Schulvereina“ in nemškega mišljenja.

Kranjske novice.

z Naslov vladnega svetnika je dobil o priliki vpokojenja poštni ravnatelj v Ljubljani Fran Lebar.

z Mestna hranilnica v Ljubljani obhaja 1. oktobra t. l. dvajsetletnico obstanka.

z V Postojni se je včeraj otvorila novozgrajena deška meščanska šola.

z Zagorje ob Savi. 17. t. m. zvečer je ponesrečil 22 letni delavec Anton Princ pri električni sesalki v Kisovcu. Električni tok — 3000 volt in 10 amper — mu je levo roko sežgal do kosti. Princ je zažgal na glavni žici razpoko plasti, ki kuje žico in jo je hotel izolirati. Slučajno se je z mečo leve roke dotaknil žice in električni tok ga je vrgel na blizo stoječi zaboj. Ko se je zavedel, je še sam ustavil električni tok, vključ temu, da mu je šel tok skozi telo. Potem je šel k zdravniku in domov.

z Iz kranjske klerikalne stranke. Izvrševalni odbor S. L. S. ima sejo v torek 21. t. m., vodstvo stranke pa v sredo 22. t. m.

z Legar se je pojavil med vojaštvom 27. pešpolka v Ljubljani.

z Grafična tiskarska razstava bo otvorjena od 12. do 19. t. m. od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Vstopnina 40 vin.

z Kranjska — satrapija Pruske. Kranjska deželna vlada je razposlala na razna „društva za mladinsko oskrbo“ vprašalne pole, ki so — samonemške. Na slovenska društva niti ne — dvojezičnih. Tako na Kranjskem l. 1909. po Kristusu pod blagodejno „narodno“ Schwarz-Süsteršičevo vlado.

z Vzor „Čuka“ je vsekakor načelnik „Čuka“ v Železnikih Matija Kavčič, ki je zadnji pondeljek na cesti brez povoda zagnal dninarju Janezu Šmidu skalo v glavo in ko je padel na tla, še eno v prsa, da je Šmid še danes v smrtni nevarnosti. Mat. Kavčič je ljubljenec župnikov — vzor „katoliški“ Čukariji.

a Iz Ljubljane nam pišejo: Slovencevci so mislili sami prirediti nekako slavlje na dan narodnih mučnikov ter izrabiti narodni čut v svoje

koristološke namene; dokaz, od njih napovedan a zopet prepovedan shod. Njihov shod je bil prepovedan, a kdo ve če niso tako sami hoteli, ker Schwarz itak ničesar ne stori brez njihove volje. Še ono trohico tal, ki jo je imel „Slovenec“ v Ljubljani, je zgubil z nesramnim žaljenjem narodnega čuta v svojih člankih o septemskih žrtvah. Ljudje so sicer čitali te izrodke brezdomincev, a so list s studom odlagali ali celo trgali. To oni, ki so nanj naročeni ali ga redno kupujejo. Proč s tem listom iz nar. hiš in čitalnic!

o Klerikalno-nemška zveza. Načelnik mlekarske zadruge v Ljubljani g. Matija Kump, je odložil načelstvo pri omenjeni zadrugi. Mesto njega je bil za načelnika slovenske klerikalne zadruge izvoljen Nemec grof Barbo. To je zopet jasan dokaz klerikalno-nemške zveze, katere klerikalci seveda ne bodo nikdar priznali. Toda dejstva govore, dejstva pričajo, da obstoji zveza, in dokler bodo obstala ta dejstva, toliko časa je vse klerikalno tajenje odveč!

z Umrl je v Kamniku v soboto 18. septembra g. Milan Močnik, mag. pharm. v 28. letu starosti.

a Umrl je v Metliki posestnik Leopold Gangl, oče idrijskega deželnega poslanca Engelberta Gangla.

a Neverjetno! Ko se je te dni selil značajni nadučitelj Franc Potokar, ki se ni uklonil klerikalnemu nasilstvu in ga je zato kranjski dež. šol. svet premestil iz Št. Lovrenca ob Temenici v Banjaloko, je zajela voznike na cesti strašna nevihta in pobištvo v vrednosti 3000 K se je vozilo skozi sedem vasi v najhujšem dežju. Istotako družina, ki se je peljala na drugem vozu in se tako prehladila, da je zrela za bolnišnico. Sam župnik Medved v Banjaloki je izjavil, da je škoda na pobištvo zelo velika. Občudovati treba junaštvo moža, ki vključ taki gonji ne kloni duha in zamozavestno prenaša najkrutejše udarce!

a Deželni šolski svet je prepovedal rabo slovenskih učnih knjig na višjih gimnazijah, ker jih učno ministerstvo ni priznalo. Šolski svet bode rekuriral.

a Kočevci so si ustanovili v Srednji vasi lastno agrarno stranko. Dasi ravno je pretežna večina Kočevcev neklerikalna, je vendar manjkalo ednosti in enotne politične organizacije.

Koroške novice.

v Občina Jezersko je sklenila da začne uradovati slovensko. Ta prepotreben korak pozdravljamo najtopleje in želimo, da se mu pridružijo vse slovenske občine in župni uradi, ki tega dosedaj še niso storili.

v Nadepolna dečka sta trinajstletni O. R. in devetletni J. O. v Rablju. Zadnje mesece sta izvršila tri rafinirane ulome in ukradla poleg drugih potrebčin denarja. Ker sta podarjala drugim otrokom reči in ker sta si jih za znatne svote nakupovala, sta postala sumljiva. Predana sta v zavod za zanemarjeno mladino.

a Koroški deželni zbor se snide jutri. Razmerje strank je sledeče: 6 ustavovernih veleposestnikov (kakor prej), 28 nemških nacijonalcev (kakor prej), dva nemška klerikalca (prej 3), 2 Slovenca (prej 1) in 1 socialni demokrat (prej 0).

a Občinski zastop v Vrbi pri Celovcu je v seji 17. t. m. sklenil, da pošle deputacijo k ministerskemu predsedniku s prošnjo, da sme občina kupiti od dunajskega „Ferienhorta“ graščino Wahliss nazaj. Bienerth je predsednik tega društva!

o Ponesrečila sta se posestnik Pušnik in trgovec Kohlweiss v Žih-

polju. Vozila sta se z izvoščekom, a konj se je ustrašil pred avtomobilom in voz se je zvrnil v cestni jarek. Oba sta močno ranjena.

o Pri obravnavi na okrajnem sodišču v Celovcu, kamor je bil za pričo povabljen radi neke dedščine, se je nenadoma zgrudil 70 letni posestnik Pavel Reichmann od kapi zadet.

o Politični shod, na katerem se bo govorilo o pol. in narodnem položaju, sklicuje „kat. pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem“ v Šteben pri Beljaku na 26. t. m.

o Na rog je nabodla krava neko kmetico na celovškem sejmišču. Splasena krava je žensko zelo ranila.

o Gospodarja je ubil hlapec K. V. v Kneži na Koroškem. Sprl se je pri kegljanju, ker je vse izgubil; to ga je tako ujezilo, da je tekel domu, vse pobil in ko je zagledal gospodarja Janeza Glabonjaka p. d. Leitgeba, ga je udaril z motiko tako po glavi, da je bil takoj mrtev.

o Umrl je v Celovcu v jako visoki starosti zaslužni rodoljub, upokojeni c. kr. realčni profesor g. Tomaž Schrey. Pokojnik je svoj čas služboval v Ljubljani in je bil tam nekaj časa realčni ravnatelj, a nemška sapa je zapihala in moral je v Celovec. Pokojnik je bil starosta slovenskega kluba v Celovcu in v vseh narodnih krogih priljubljen in spoštovan.

a Ma koroških manevrov je nekdo dvakrat ustrelil na stotnika Galleta, ki je radi svoje strogosti splošno neprijeten.

a Strašen zločin je izvršil v Št. Jurju na Koroškem delomrzi pijanec Andrej Markun. Petletnega sinčka svojega brata je zabodel z dolgim nožem nekolikokrat v prsi, da je otrok v grozovitih mukah umrl. Sluti se, da je Markun storil to iz maščevanja.

Primorske novice.

a Ravnateljstvo koperskega učiteljskega je dobilo od ministerstva nujen poziv, da pripravi vse, kar omogoči in olajša premestitev slovenskega oddelka v Gorico. Nekateri Lahji zopet divjajo. Princ Hohenlohe je priporočil Maraniju, da se naj Italijani potolažijo, ker premestitev je samo provizorna. Pozneje bo učiteljske prišlo v bližnji Solkan. Italijani pa niti s tem niso zadovoljni in pravijo, da je vse eno. Solkan ali Gorica. Solkan jim je preblizu mesta. To jz neverjetna zagrizenost, izlasi ker je Solkan popolnoma slovenski.

a Slovenski učiteljski na Primorskem (Koper) bodo stavkali, ako bi res ne prišlo učiteljske v Gorico. Sedaj je ta sklep le provizoren.

a Umaknjena kandidatura. Učitelj Andrej Vrtovec v Tolminu je hotel nastopiti kot samostojen kandidat v splošni kuriji za tolminski okraj, a je na korist dobri napredni stvari odstopil od kandidature.

d Instalacija trž. župana in socijalisti. Socijalnodemokratski zastopniki se niso udeležili slovesnega vstoličenja tržaškega župana. Hoteli so menda tudi s tem markirati svoje opozicijsko stališče. Radi tega jih sedaj „Indipendente“ in „Giornaleto“ hudo napadata.

d Kaj vse si upajo od nas plačevani uradniki? Uradnik deželne hipotečne banke na Goriškem Lorenzon je nedavno govoril na neki slavnosti „Lege“ v Gradišču ob Soči in je ob tej priliki pozival na boj proti barbarom (tako je imenoval Slovence!) Tako l. 1909 v Avstriji!

d V Opatiji je umrl najemnik Tomičičeve tiskarne g. Fran Tavčar, vrl rodoljub.

d II. redni občni zbor Nar. Del. Org. v Trstu se vrši 10. okt. t. l.

d Za župnika pri Sv. Justu v Trstu namerava tržaški škof imenovati sedajnega župnika v Rojanu, glasuovitega italijanaša Jurizza.

d Pagnini je začel izdajati za svoje „pristaše“ list „L' azione socialista“. Prva številka je polna psokv in osebnosti, a brez programa; v tonu „Piccola“ in „Gazzetina“. Dober tek — disidentom!

d V tržaške slovenske (družbine) šole se je vpisalo nad 1200 otrok, v pripravnico za srednje šole nad 200 in v I. razred gimnazije nad 50 slov. učencev. To je veličastna manifestacija za potrebo slovenskih šol v Trstu.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Včerašnja poročila. Češki deželni zbor.

a Praga, 19. sept. O shodu zveze nemških deželnih poslancev v deželnem zboru se je izdal komunike, v katerem se pravi, da se položaj od zadnjega zasedanja deželnega zbora v ničemur ni spremenil v prilog Nemcem; zaradi tega izjavlja zveza enoglasno, da ni nobenega vzroka za opustitev obstrukcije tudi le za to, da izvoli deželni odbor in odseki. Zaradi tega se nemški poslanci teh volitev ne bodo udeležili. Nadalnje postopanje bode določila konferenca načelnikov.

Dunajski Nemci za lex Kolisko-Axmann.

a Dunaj, 19. sept. Danes je sklicalo društvo „Südmark“ veliko ljudsko skupščino v zborovalno dvorano dunajskega rotovža. Skupščine se je udeležilo 6—8 tisoč ljudi. Sklenila se je resolucija, ki zahteva skorajšnjo sankcijo postave Kolisko-Axmann. Po shodu se je priredil skupen obhod od Rotovža čez Ring do Goethejevega spomenika. Pred cesarjevim gradom so demonstranti klicali: Ven s postavo Kolisko-Axmann! Druge nesreče ni bilo.

Požar v Arnovžu.

a Gradec, 19. sept. Nocoj ob pol 12. uri je zbruhnil sredi trga Arnovž ogenj, katerega je najprej nek dečko opazil. Pogorelo je dvoje gospodarskih poslopij in jedna hiša. Požarne brambe so ogenj, ki bi lahko uničil cel trg, omejile. Živino so rešili. Dve osebi ste se pri gašenju ponesrečili.

Imenovanje v sodni službi.

v Gradec, 19. sept. Cesar je imenoval: za prva dvorna svetnika predsednika okr. sodnije v Celju A. pl. Wurmserja in W. pl. Karnitschnigga, podpredsednika deželne sodnije v Gradcu Oba ostaneta na svojih službenih mestih. Za prave svetnike višjega deželnega sodišča Karla Nadamleckega v Celovcu, Franca Andoljšeka v Ljubljani, A. Liebischa v Mariboru, Hugona Eisele v Gradcu, Ludvika Prettnerja v Celovcu, dr. M. Travnerja v Ljubljani, dr. G. Wokauna in dr. Jos. Fraidla v Mariboru, dr. Hermann Schäftleina, Karla Krapfa in dr. Pucherja v Gradcu. — Za svetnike deželnega sodišča so imenovani okr. sodniki dr. pl. Schmeidel v Gradcu, Jožef Sterger v Mariboru, dr. Wittmann in dr. pl. Fritsch v Gradcu in Alb. Kokol v Mariboru. — Za okr. sodnike na svojem sedanjem službenem mestu sodniki O. Nadler v Gleisdorfu, dr. Pompe v Krškem, dr. Wünsche v Št. Vidu, dr. Husterer v Voitsbergu in dr. Metod Dolenc za okrožje graškega nadsodišča.

Današnja poročila.

Hmeljski trg v Žatcu.

Žatec, 21. sept. Slednja dva dneva so cene nategnili; nemški kupci živahno kupujejo.

Nemški drž. kancelar na Dunaju.

v Dunaj, 20. sept. Cesar je danes sprejel nemšk. drž. kancelarja pl. Bethmanna-Hollwega v več ko polurni audijenci.

Iz Ogrskega.

v Arad, 20. sept. Pri ustanovitvi krajevne organizacije neodvisne stranke je povdarjal znani boritelj za ogrsko samostojno banko, posl. Hollo potrebo boja za samostojno banko in samostojno carinsko ozemlje. Kraljev veto ne more biti nikakova ovira tegastremljenja stranke. Ravno sedaj vlada v Evropi ugodno gospodarsko razpoloženje za imenovane zahteve. Justh je povdarjal, da neodvisna stranka ne sme pustiti ne zahteve po samostojni banki in ne svojega stališča glede volilne reforme, drugače nastane škodljivo cepljenje moči.

Češki deželni zbor.

v Praga, 21. sept. Jutri se vrši konferenca klubovih načelnikov vseh strank v češkem deželnem zboru, na kateri se bo de končno odločila usoda češk. deželnega zbora. Jutri bodo Nemci izjavili, pod katerimi pogoji bi pustili obstrukcijo v češkem deželnem zboru. Nekateri češke stranke so mnenja, naj bi se nekoliko popustilo; radikalci pa prejkoslej vstrajajo na stališču, da se Nemcem v deželnem zboru ne sme prav nič popustiti.

Različne vesti.

d Solnograd, 20. sept. Tukaj se je danes otvoril 21. shod nemških prirodoslovcev in zdravnikov.

d Sofija, 20. sept. Bulgarski, srbski in rumunski visokošolci hočejo sklicati sestanek v Jassy na Rumunskem; da se pogovore o ustanovitvi balkanske dijaške zveze.

d Petrograd, 20. sept. Včeraj bi se imel tukaj vršiti volilni shod kadetske stranke. Shod pa je policija razpustila, ker je strankin vodja Miljukov izjavil, da se je duma ob priliki carjevega obiska na Ruskem oficijelno priznala, kar pomenja konec neomejene vladarske oblasti ruskega carja. Kadetje so zastoj protestirali proti policijski odredbi.

d Lvov, 20. sept. V Stryju se je odprla prva maloruska gospodarska razstava v Galiciji, katero je priredila ukrajinska stranka.

d Novi Jork, 20. sept. Silen vihar je napravil velikansko škodo v tabačnih nasadih pokrajine Pinal del Rio na Kubi. Tudi mnogo hiš je porušenih.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

Za dr. Budisavljevićem je govoril kot tretji branitelj dr. Nemec v enaki obliki in dokazoval ničevost obtožbe. Za obtožene je zahteval oprostitev, ker so neutemeljeno zaprti.

Po končanem govoru dr. Nemca se oglasi dr. Lukinić, ki zagovarja samo njemu odkazanih 5 tožencev. Veliko pozornost vzbudi, ko pove branitelj pri dokazovanju, kako dolgo se že govori o Srbih na Hrvatskem, da je i Accurti imel iz srbskega jezikoslovja na narodni šoli v Komorskih Moravicah red „prav dobro“, zdaj pa da noče nič vedeti o Srbih. Državni pravdnik Accurti se razburja in ne da Lukiniću o tem govoriti, predse da pa ne pusti, da bi se osvetlila Nastičeva oseba.

Dr. Živko Bertić počne s svojo brambo, a kar na mah mu predsednik omeji svobodo govora. Tekom govora pripomni Bertić, da pravdnik obstaja pri svoji obtožnici in pripominja: „Mati da i tele rodi, u čelo bi ga poljubila“. Vsled tega silen smeh. Accurti začne pihati ko gad in zahteva zaščito. Bertić je kaznovan na 100 kron radi te žalitve. Po tem ga ne pustijo dalje govoriti.

Po svetu.

Ruski knjigotržec Pavlenkov je zapustil v svoji oporoki tako svoto, da bodo oživotvorili 2000 knjižnic, ki bodo vsakomur brezplačno pristopne.

v Dunajski poštni tat. C. in kr. konzulat v New. Jorku je brzojavil policijskemu ravnateljstvu na Dunaj, da je izven vsakega dvoma, da je Fröhmann, ki so ga 31. mm. v New-Jorku aretirali a potem radi pomanjkanja jasnih dokazov zopet izpustili, indentičen s poštnim tatom na Minoritskem trgu. Konzulat bo zahteval, da se Fröhmann izroči avstrijskim oblastnim.

v Čehi na Dunaju. Nemci na Dunaju dobivajo silen strah pred naraščanjem češkega elementa. Zato v „N. Fr. Pr.“ in drugod neovirano pozivajo na bojkot proti Čehom. Poglejmo številke! Od l. 1903. do danes je naraslo število čeških društev na Dunaju od 137 na 195. Vsa društva imajo nalogo svoje člane narodno vzgajati. Ljudsko štetje leta 1900 je naštel sicer samo 102.000 Čehov, a dejstvo je, da jih je do 400.000. Ljudska štetja od 1880 do 1900 so pa tudi dokazala, da so Čehi na Dunaju narasli za 161% pri 1000, Nemci pa padli za 184% pri 1000. To pa je razlagati tako, da je magistrat pri poznejših ljudskih štetjih veliko manj mogel slepariti glede občevalnega jezika nego pri prvih. L. 1910. se bo to videlo še bolj jasno.

d Radi veleizdaje na Južnem Tirolskem je bilo zopet zaprtih več oseb, večinoma dijakov in uradnikov.

d Srbska vlada je predlagala, da se naj sestavi v svrhu urejenja avstrijsko-srbske meje ob Drini mednarodna komisija.

d Grški princ grede vsi na Nemško; deloma bodo stopili med vojake, deloma bodo študirali. Dospeli so že v Berlin.

d Dve denarni pismi je bil oddal nekdo na Dunaju na naslov Franca Šrefarja v Poštorni. V Bfeclavi (Lundenburg) so pismi uradno odprli, ker ste bili slabo zaprti so našli, da je v njih sam zrezan papir. Pisma se glasi za 100.000 in 150.000 kron. Sumi se, da denar sploh ni bil poslan in da je vse sleparstvo.

d Bivšega perzijskega šaha bodo spravili v Petrovsk, ker se v Baku ne počuti dobro. Ljudstvo ga ne mara med seboj in revež ne ve, kam bi se obrnil. Sme se povsod na Ruskem svobodno gibati, le v Petrograd ga vlada ne pusti priti.

v Eksplozicija bombe. V neki tajni tvornici razstrelila v Reggio di Calabria je eksplodirala bomba, ki je raznesla 3 hiše in ubila 12 oseb. (?)

v Požar. Predvčerajšnjim je izbruhnil v Binnenheimu na Badenskem velik požar v nekem žitnem skladišču. Zgorelo je 20 tisoč vreč rži.

v Veliki Halleyev komet je našel na astrofizikalnem inštitutu v Heidelberg-Königsstuhlu na Nemškem tamošnji ravnatelj Maks Wolf v noči med 11. in 12. septembrom t. l. Najden je potom fotografske plošče. Svitlobe je sedaj 16. vrste ter je še za največje in najmočnejše dalnoglede sveta nevidljiv. Njegova pot krog solnca traja 75—76 let. Premer njegove poti krog solnca je 5680 milijonov kilometrov. Pot njegova sega še čez planet Uran in se v oni daljavi premika s hitrostjo 2 kilometrov v sekundi, v bližini solnca pa 123 km v sekundi. V par tednih ga bo možno že opazovati z dalnoglede. Sedaj se nahaja v obližju ozvezdja Oriona. S prostim očesom ga bomo mogli opazovati še le prihodnje leto, prve mesece. V bližino solnca pride aprila 1910. Halleyev komet je eden največjih in tudi najinteresantnejših kometov. Pri svojem prejšnjem povratku leta 1835 imel je ogromen rep v velikosti celih 60 ločnih stopinj. Pričakuje se, da bo tudi prihodnje leto impozanten. Znamenit je tudi radi tega, ker je astronom Halley prvokrat izračunal za ta komet njegov povratek k zemlji leta 1759, in je bila to prva napoved prihoda enega kometu v obližje solnca. Dognali so se tudi njegovi prejšnji povratki v prisolnčje. Astronom Stenzel je pa dokazal, da je bil Halleyev komet že leta 12. pred Krist. rojstvom viden in da je indentičen s takozvano „zvezdo treh

kraljev. Pripomniti je še, ko se je leta 1456 v juniju Halleyev komet v vsej svoji krasoti in velikosti povrnil v prisolnčje, je zavladal v krščanskem svetu nepopisen strah in trepet pred šibo božjo, tako, da je tedanji papež Calixtus IV. ukazal opravljati molitve in zvoniti opoldne. Od tistega časa je tudi opoldansko zvonjenje.

v Stoletnica St. Louisa. 4. oktobra t. l. se prično v St. Louisa velike ameriške slavnosti v proslavo stoletnice, odkar je bil St. Louis, bivša indijanska vas, povzdignen v mesto. Vršile se bodo tekme z zrakoplovi, letalnimi stroji itd. Razpisane so nagrade po 60.000 in 100.000 dolarjev.

Koliko živi Nemcev na Hrvaškem? Leta 1890. je bilo na Hrv. 117.493 Nemcev. To število je v desetih letih poskočilo na 136.121. Ker šteje Hrvatska 2.416.300 prebivalcev, tvorijo torej Nemci 5'67% vsega prebivalstva. Nemcev na Hrvatskem je potem takem relativno in absolutno vzeto več kakor pri nas na Kranjskem. Ker znaša prirastek Nemcev v desetletjih 16'2%, vsega ostalega prebivalstva pa samo 9'73%, je jasno, da nevarnost nemškega „Dranga nach Osten“ za Hrvate ni samo prazna fraza. Ako se Hrvati skupno s Srbi ne bodo pravočasno in z vsemi silami uprli nemški invaziji, se lahko prigodi, da bodo priseljeni Nemci v par desetletjih neomejeni gospodarji v Slavoniji.

Loterijske številke.

Gradec, 18. septemb. 1909: 9, 90, 29, 64, 73.
Dunaj, „ „ 25, 1, 51, 62, 32.

Edina narodna trgovina s čevlji

Štefan Strašek v Celju

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev za dame in gospode, kakor tudi za otroke v najnižji izpeljavi. — Velika izbor čevljev za jesensko in zimsko sezono. Vse po najnižjih cenah. Postrežba solidna in točna. Daje se tudi na obroke. 76 4-3

Proda se

prej Endresovo, pozneje grof Eggerjevo posestvo v Lembergu: h. št. 3 in 4, ob okrajni cesti Vojnik - Dobernski, 10 minut vstran, namreč 6—7 oralov novega zrigolanega vinograda, sadonosnik, njive, gozd, gosposka zidana hiša s kletjo in stiskalnico, viničarija, za 15.000 kron z letošnjo trgatvijo vred; 5000 kron lahko na posestvu ostane. — Več se izve v župnišču Nova cerkev, pošta Vojnik. 451 3-3

Spretnega dečka

sprejme kot učenca Šimon Böhmer, krojač v Voitsbergu 449 3-2

Milana Močnik-a

Mag. Pharm.

po kratki in mučni bolezni, previdenega s svetotajstvi za umirajoče v 28. letu svoje starosti danes ob 1/4 11. uri zvečer k Sebi v boljše, večno življenje.

Pogreb predragega in prerano nam umrlega bode v ponedeljek, dne 20. sept. ob 4. uri popoldne na pokopališču iz cerkve na Žaljah.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Preblagega Milana priporočamo v molitev in prijazen spomin ter prosimo tihega sožalja.

V KAMNIKU, 18. septembra 1909.

Žalujoči rodbini Močnik-Orožen.

Samo nekaj izvodov še v zalogi!

Zaradi izpraznjenja našega skladišča nudimo priljubljene:
Dr. Vošnjakove zbrane dram. spise:

LEPA VIDA

drama v petih dejanjih.

DOKTOR DRAGAN

drama v petih dejanjih.

Priporočamo omenjeni knjigi sl. bralnim društvom in knjižnicam v skorajšnji nakup.

Dobiva se samo v

Zvezni trgovini v Celju

Prej I K, sedaj 60 vin.